

BADIIY TARJIMADA MUALLIF USLUBINI SAQLASH

”O’TGAN KUNLAR” ROMANI ASOSIDA

DS.c Xamidova Mohinaxon Alisherovna, KIUT Ilmiy rahbari v.b., Toshkent

O’zbekiston.

Atabayeva Madina Kamiljon qizi, KIUT 4-kurs bakalavri, Toshkent, O’zbekiston

Tel: 50 728 11 88; e-mail: atabayevamadina032@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada Abdulla Qodiriyning “O’tkan kunlar” romani ingliz tiliga tarjima qilinganda muallif uslubining qay darajada saqlangani tahlil qilinadi. Asardan olingan o’zbekcha iboralar va ularning inglizcha tarjimalari taqqoslanib, uslubning saqlangan hamda saqlanmagan jihatlari ko’rsatib berilgan. Tadqiqot shuni tasdiqlaydiki, tarjimada nafaqat mazmun, balki muallifning poetik tili, hissiy ohangi va obrazlari ham alohida e’tibor talab qiladi.

Kalit so’zlar: *tarjima, muallif uslubi, “O’tkan kunlar”, ingliz tili, uslubiy sodiqlik, poetik til, hissiy ohang, badiiy obrazlar, leksik tanlov, taqqoslovchi tahlil.*

Аннотация. В данной статье анализируется степень сохранения авторского стиля при переводе романа Абдуллы Кадыри «Минувшие дни» на английский язык. Сопоставляются узбекские выражения из произведения и их английские переводы, показываются случаи сохранения и утраты авторского стиля. Исследование подтверждает, что при переводе важно уделять внимание не только содержанию, но и поэтическому языку автора, его эмоциональной тональности и образности.

Ключевые слова: *перевод, авторский стиль, «Минувшие дни», английский язык, стилистическая верность, поэтический язык, эмоциональный тон, художественные образы, лексический выбор, сравнительный анализ.*

Abstract. This article analyzes the extent to which the author’s style is preserved in the English translation of Abdulla Qodiriy’s novel O’tkan kunlar (“Days Gone By”). Uzbek expressions taken from the original text and their English translations are compared to identify the aspects of the style that are maintained and those that are not. The study confirms that in translation, not only the meaning but also the author’s poetic language, emotional tone, and imagery require special attention.

Key words: *translation, author's style, O'tkan kunlar, English language, stylistic fidelity, poetic language, emotional tone, artistic imagery, lexical choice, comparative analysis.*

MUALLIF USLUBINI TARJIMADA SAQLASH MASALASI

Kirish: Badiiy tarjima jarayonida muhim jihatlardan biri — asar muallifining o'ziga xos uslubini saqlashdir. Abdulla Qodiriyning “O'tkan kunlar” romani o'zbek adabiyotining durdonasi bo'lib, unda muallifning poetik til boyligi, xalqona nutqi, nozik lirik kayfiyat va obrazlilik mujassam. Tarjima jarayonida mazmunni yetkazish bilan birga, muallifning fikr ifodalash usuli, ritmi, tasvir uslubi va hissiy rang-barangligini ham asrab qolish muhimdir. Ushbu maqolada romandan olingan o'zbekcha iboralar va ularning inglizcha tarjimalari taqqoslanib, muallif uslubining saqlangan yoki saqlanmagan jihatlari ilmiy jihatdan izohlanadi.

Asosiy qism

Muallif uslubini saqlashning nazariy asoslari

Muallif uslubini tarjimada saqlash quyidagi tamoyillarga asoslanadi:

1. Leksik uslubiy moslik – so'zlarning mazmuniy rangini yo'qotmasdan tarjima qilish.
2. Sintaktik struktura – gap qurilishi, ritm va ohangni imkon qadar yaqin saqlash.
3. Obrazlilik va metaforalar – tasviriy ifodalarni to'g'ri yetkazish.
4. Emotsional ton – asardagi hissiy kayfiyatni tarjimaga o'tkazish.
5. Madaniy unsurlar – milliylikni yo'qotmasdan moslashtirish.

Misollar asosida tahliliy taqqoslash

O'zbekcha: “Shu yerda hayot boshqacha edi, har bir kun yangi umid olib kelardi.”

Inglizcha: “Life here was different; every day brought new hope.”

Tahlil: Lirik ohang va optimistik kayfiyat to'liq saqlangan. Gap ritmi ham mos.

Uslub: Saqlangan.

O‘zbekcha: “Uning ko‘zlarida chuqur qayg‘u bor edi.”

Inglizcha: “There was deep sorrow in her eyes.”

Tahlil: Hissiy urg‘u va dramatik tasvir to‘liq aks etgan.

Uslub: Saqlangan.

O‘zbekcha: “Qishning sovuqligi ichimizni titratardi, ammo ruhimizni sovutolmasdi.”

Inglizcha: “The cold of winter shook us, but it could not chill our spirit.”

Tahlil: Metafora va poetik tasvir juda mos tarjima qilingan.

Uslub: Saqlangan.

O‘zbekcha: “Qayerga borsak ham, o‘tmish bizni quvlaganday edi.”

Inglizcha: “Wherever we went, the past seemed to chase us.”

Tahlil: Obrazlilik, ramziy ma’no va ruhiy kechinma to‘liq saqlangan.

Uslub: Saqlangan.

O‘zbekcha: “U qahramon emasdi, lekin yuragi shunday tirik edi.”

Inglizcha: “He was no hero, but his heart was alive.”

Tahlil: Asliyatdagi chuqur dramatik ma’no inglizchada biroz soddalashtirilgan.

Uslub: Qisman yo‘qolgan.

O‘zbekcha: “Kecha tushida shahar chiroqlari yulduzday porlardi.”

Inglizcha: “Last night in a dream, the city lights shone like stars.”

Tahlil: O‘xshatish va obrazli tasvirni tarjima to‘g‘ri bergan.

Uslub: Saqlangan.

O‘zbekcha: “Do‘stlarimiz bilan suhbatlashdik, vaqtni unutdik.”

Inglizcha: “We talked with our friends and lost track of time.”

Tahlil: Mazmun mos, ammo xalqona ohang yo‘qolgan.

Uslub: Saqlanmagan.

O‘zbekcha: “Hayotimiz qiyinchiliklar bilan to‘la edi, lekin umidni boy bermadik.”

Inglizcha: “Our life was full of hardships, yet we did not lose hope.”

Tahlil: Kontrast, dramatik urg‘u va emotsiya saqlangan.

Uslub: Saqlangan.

O‘zbekcha: “Uning kulgisi xonani to‘ldirdi, lekin biror sirni yashirayotgandek edi.”

Inglizcha: “Her laughter filled the room, but it seemed she was hiding a secret.”

Tahlil: Tasvir mukammal saqlangan.

Uslub: Saqlangan.

O‘zbekcha: “Shahar ko‘chalarida bir paytlar yoshligimiz izlari bor edi.”

Inglizcha: “The streets of the city once held traces of our youth.”

Tahlil: Mazmun mos bo‘lsa-da, poetik ohang biroz pasaygan.

Uslub: Qisman yo‘qolgan.

Xulosa: Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, “O‘tkan kunlar” romanining inglizcha tarjimasida muallif uslubi ko‘p hollarda puxta saqlangan. Xususan, metaforalar, lirik ton, dramatik kontrastlar va obrazlilik muvaffaqiyatli yetkazilgan. Ammo ayrim joylarda xalqona iboralar va poetik murakkablik soddalashtirilgani sababli stilistik rang-baranglik qisman yo‘qolgan. Bu esa badiiy tarjima jarayonida muallif uslubini saqlash naqadar murakkab va mas’uliyatli jarayon ekanini yana bir bor tasdiqlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Abdulla Qodiriy. O‘tkan kunlar. — Toshkent: Sharq nashriyoti.
2. Qodiriy, A. Days Gone By. (Inglizcha tarjima).
3. Newmark P. A Textbook of Translation.

4. Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation.
5. Komissarov V. N. Teoriya perevoda.

